

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/87/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3114207175
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Radoslav Svitana, PhD
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3114207175.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Radoslava Svitana, PhD., a sudkýň JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Viery Škultétyovej v spore žalobkyne R. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXX/X, G. X. Y., zastúpenej advokátom H. E. D., so sídlom M. II. XX, G. X. Y., A. XXXXXXXX, proti žalovanej L. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXX/XX, zastúpenej advokátom E. G. G., so sídlom Y. XXX/X, J. L., A. XXXXXXXX, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č. k. 12C/63/2014-411 zo dňa 13. júla 2020 takto

rozhodol:

Návrh žalobkyne, aby na jej miesto vstúpil ako žalobca Z. Y., narodený XX.XX.XXXX, bytom J. XXX/X, G. X. Y., **z a m i e t a**.

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovaná **m á** proti žalobkyni **n á r o k** na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu a uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 % k rukám jej právneho zástupcu v lehote 15 dní po právoplatnosti uznesenia súdneho úradníka, ktorým bude určená výška náhrady trov konania. Išlo o žalobu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam. Súd prvej inštancie, aplikujúc ustanovenia § 80 ods. 1, ods. 2, ods. 3, § 217 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zamietol žalobu pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne v tomto spore. K tomu uviedol, že zrušenia a vyporiadania podielového vlastníctva podľa § 142 Občianskeho zákonníka sa môže domáhať iba podielový spoluvlastník. Súd môže zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo iba za podmienky, že v čase rozhodnutia súdu sú strany sporu podielovými spoluvlastníkmi. Súd však zistil, že žalobkyňa svoj spoluvlastnícky podiel v predmetných nehnuteľnostiach previedla na Z. Y. darovacou zmluvou V-XXX/XXXX a už nebola podielovou spoluvlastníčkou predmetných nehnuteľností. Žalobkyňa a ani jej právny nástupca nenavrhli, aby namiesto žalobkyne na jej miesto do konania vstúpil jej právny nástupca. Týmto postupom žalobkyňa prestala byť nositeľkou hmotného práva a súd žalobu zamietol pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 CSP, keď úspešnej žalovanej priznal plnú náhradu trov konania proti neúspešnej žalobkyni.

2. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa a navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie. Poukázala na to, že sa jej veľmi zhoršil zdravotný stav a keďže trpí vážnou, život ohrozujúcou chorobou, musela podstúpiť chemoterapiu. Pre zhoršovanie zdravotného stavu začala usporiadať svoje majetkové záležitosti. Preto aj previedla svoje spoluvlastnícke podiely na parcelách C KN č. XXX, XXX a XXX

a tiež rodinných domoch súp. č. XXX a XXX v k. ú. F. K. na syna Z. Y..
Nakoľko však mala vážne zdravotné problémy, nemohla o týchto zmenách informovať či už okresný súd alebo svojho právneho zástupcu. Súčasne sa vážne zhoršil zdravotný stav aj jej manželovi Z. Y., ktorý následne zomrel. Pre tieto vážne okolnosti sa nemohla dostať na pojednávanie dňa 13.07.2020 a oznámiť prevod vlastníctva na syna Z. Y., a tak riadne uplatňovať svoje práva v prvostupňovom konaní. Podľa žalobkyne pokiaľ súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že v čase pojednávania previedla svoje spoluvlastnícke podiely na LV č. XXX a XXX k. ú. F. K. na syna Z. Y., opomenul skutočnosť, že predmetom súdneho konania je aj parcela C KN č. XXX zapísaná na LV č. XXXX k. ú. F. K., kde svoj podiel synovi Z. Y. nepreviedla. Napriek tomu súd žalobu zamietol. Okresný súd takto rozhodoval za nedostatočne zisteného skutkového stavu resp. jeho skutkové závery nemali oporu vo vykonaných dôkazoch.

3. Žalobkyňa súčasne v odvolaní navrhla, aby vzhľadom na prevod jej spoluvlastníckych podielov na parcele C KN č. XXX a rodinnom dome súp. č. 1, zapísaných na LV č. XXX k. ú. F. K. a na parcele C KN č. XXX, XXX a rodinnom dome súp. č. 2, zapísaných na LV č. XXX k. ú. F. K., v zmysle § 80 ods. 1 CSP do konania na jej miesto ako žalobcu vstúpil Z. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXX/X, G. X. Y., ktorý so vstupom do konania na miesto žalobcu súhlasí. K tomu predložila aj splnomocnenie dané Z. Y. advokátovi, prostredníctvom ktorého Z. Y. vyjadril súhlas so vstupom do konania na mieste žalobcu.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď žalobu zamietol z dôvodu, že žalobkyňa dobre vedela, že po začatí konania previedla svoje spoluvlastnícke podiely na LV č. XXX a XXX k. ú. F. K. na Z. Y., a podiel 1/3 k parcele C KN č. XXX previedla na A. Y., rod. Y., pričom uvedené prevody vykonala tou istou darovacou zmluvou, zavkladovanou Okresným úradom A., katastrálny odbor pod č. V XXX/XXXX. V čase pojednávania na súde prvej inštancie 13.07.2020 vecno-právne účinky darovacej zmluvy V XXX/XXXX už nastali, a teda žalobkyňa stratila spoluvlastníctvo k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom sporu a keďže nenavrhol súdu prvej inštancie postup podľa § 80 ods. 1 CSP, nemala dňa 13.07.2020 aktívnu legitímáciu. Súd teda rozhodol správne, keď zistil, že žalobkyňa nie je nositeľkou spoluvlastníckych práv už k žiadnej z nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu. Okrem toho žalobkyňa nepredložila súhlas A. O. ako podielovej spoluvlastníčky parc. C KN č. XXX, preto žalovaná považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne.

5. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací na základe včas podaného odvolania žalobcov preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné potvrdiť ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP.

6. Podľa § 80 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže žalobca navrhnúť, aby do konania na jeho miesto alebo na miesto žalovaného vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli.

7. Podľa § 80 ods. 2 CSP súd vyhovie návrhu podľa odseku 1, ak sa preukáže, že po začatí konania došlo k prevodu alebo prechodu práva alebo povinnosti, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto žalobcu. Právne účinky spojené s podaním žaloby zostávajú zachované.

8. Podľa § 378 ods. 1 CSP na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. K návrhu žalobkyne na vstup Z. Y. na jej miesto ako žalobcu odvolací súd uvádza: Predmetom konania, ako ho vymedzila žalobkyňa v žalobe (a k jeho zmene v priebehu konania nedošlo), bolo zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX a XXX pre k.ú. F. K., a to rodinným domom súp. č. X a X a pozemkom registra „C“ parc. č. XXX, XXX, XXX a XXX. V odvolaní žalobkyňa uviedla, že previedla svoje spoluvlastnícke podiely k parcelám registra „C“ parc. č. XXX, XXX, XXX a k rodinným domom súp. č. X a X na svojho syna Z. Y.. Navrhla, aby vzhľadom na tento prevod jej spoluvlastníckych podielov do konania na jej miesto vstúpil Z. Y..

10. Z vyššie uvedeného (a aj z výpisov z listov vlastníctva, priložených pôvodnou žalobkyňou k odvolaniu a z ich porovnaní s výpismi priloženými k žalobe) vyplýva, že v čase začatia konania na súde

prvej inštancie bola žalobkyňa spoluvlastníčkou všetkých nehnuteľností, ktoré sú predmetom konania (v spoluvlastníckom podiele 1/3). Darovacou zmluvou, ktorá bola vložená do katastra nehnuteľností pod V-XXX/XXXX, žalobkyňa previedla svoje spoluvlastnícke podiely k časti týchto nehnuteľností (rodinné domy súp. č. X, súp. č. X a pozemky registra „C“ parc. č. XXX, XXX a XXX) na svojho syna Z. Y.. Tou istou darovacou zmluvou žalobkyňa previedla svoj spoluvlastnícky podiel k pozemku registra „C“ parc. č. XXX na A. O., rod. Y.. Žalobkyňa teda nepreviedla na Z. Y. spoluvlastnícke podiely k všetkým nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom konania, ale len k ich časti (k rodinným domom súp. č. X a X a k pozemkom parc. č. XXX, XXX, XXX). Svoj spoluvlastnícky podiel k pozemku parc. č. XXX previedla na inú osobu, a to na A. O., pričom však vstup tejto osoby do konania nikto nenavrhol ani v konaní pred súdom prvej inštancie, ani v odvolacom konaní.

11. Uvedeným prevodom spoluvlastníckych práv žalobkyne na dve rôzne osoby došlo teda k „rozštiepeniu“ spoluvlastníctva predmetu konania z osoby žalobkyne na dve osoby (pričom spoluvlastníctvo žalovanej ako tretej osoby zostalo nedotknuté). Súd nemohol vyhovieť návrhu žalobkyne na zmenu na strane žalobcu z niekoľkých dôvodov: Jednak preto, že osoba, ktorá mala podľa návrhu vstúpiť na miesto žalobcu (Z. Y.), nebola a nie je spoluvlastníkom všetkých nehnuteľností, ktoré tvoria predmet konania, teda neboli naplnené predpoklady na jeho vstup do konania na mieste žalobcu podľa § 80 ods. 1 CSP vo vzťahu k celému sporu. Žalobkyňa pritom navrhovala, aby sa Z. Y. stal žalobcom namiesto nej vo vzťahu k celému sporu, nerozlišovala vo svojom návrhu jednotlivé nehnuteľnosti tvoriace predmet sporu, avšak právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv a povinností, o ktorých sa koná, nastala len vo vzťahu k časti predmetu sporu, nie vo vzťahu k celému predmetu sporu.

12. Súd teda nemohol vyhovieť návrhu na zmenu žalobcu vo vzťahu k celému predmetu sporu. Súd by teoreticky mohol vyhovieť návrhu na zmenu len vo vzťahu k tým nehnuteľnostiam, ktorých spoluvlastníkom sa stal Z. Y. (a vo zvyšnej časti návrh na zmenu žalobcu zamietnuť). To by však podľa názoru odvolacieho súdu predstavovalo neprípustný zásah do žalobného petitu (navyše v štádiu odvolacieho konania, kedy zmena žaloby nie je prípustná). Totiž aj keď sú jednotlivé nehnuteľnosti (parcely a stavby) v zásade samostatné, teda je možné pri každej z nich samostatne zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo, spoločným predmetom konania ich urobila práve žalobkyňa, a to nielen tým, že zrušenie spoluvlastníctva k nim žiadala jednou žalobou, ale najmä tým, že navrhla vyporiadanie spoluvlastníctva nie ku každej nehnuteľnosti samostatne, ale k ňou označenému súboru nehnuteľností ako celku (navrhla vyporiadanie tak, že do jej výlučného vlastníctva by boli prikázané rodinný dom súp. č. 1, pozemky parc. č. XXX a XXX a do výlučného vlastníctva žalovanej rodinný dom súp. č. X a pozemky parc. č. XXX a XXX, teda nie vyporiadanie každej z nehnuteľností individuálne podľa veľkosti spoluvlastníckych podielov).

13. Aj keď súd nie je viazaný návrhom žalobcu na spôsob vyporiadania spoluvlastníctva a môže spoluvlastníctvo vyporiadať aj inak, podľa názoru odvolacieho súdu je súd viazaný žalobou v tom zmysle, že žalobca žiada zrušiť spoluvlastníctvo a vyporiadať súbor nehnuteľností ako celok, nie jednotlivé nehnuteľnosti individuálne. Vyčlenenie časti nehnuteľností, ktoré majú byť predmetom konania (de facto ich vylúčenie na samostatné konanie) súdom by v tomto prípade mohlo narušiť ucelenosť tohto predmetu konania, ako ho definoval žalobca a mohlo by predstavovať neprípustné obmedzenie dispozičného práva žalobcu so žalobou. Inými slovami povedané, predmet konania (súbor nehnuteľností ako celok, tak ako ho žalobca vymedzil v žalobe) má pre žalobcu určitú hodnotu (či už finančnú, alebo aj inú - napr. v podobe osobných väzieb, spomienok, prípadne aj sentimentu) a žalobca vidí medzi týmito nehnuteľnosťami určité spojenie (vzťahy, súvislosti medzi nimi; pričom k niektorým nehnuteľnostiam môže mať silnejšie väzby on, k niektorým zasa iní spoluvlastníci), preto predkladá súdu svoj konkrétny návrh na spôsob vyporiadania týchto nehnuteľností ako celku. Súd si nemusí tento návrh (a túto koncepciu žalobcu o spojení predmetných nehnuteľností do jedného celku, ktorý sa má vyporiadať) osvojiť a môže rozhodnúť inak (napríklad aj rozdeliť každú nehnuteľnosť individuálne medzi spoluvlastníkov podľa veľkosti ich spoluvlastníckych podielov), avšak to už je predmetom meritórneho rozhodovania vo veci samej. Procesne súd nemôže celok vytvorený žalobcom rozdeliť bez výslovného prejavu vôle žalobcu.

14. Okrem toho prípadné vyhovieť návrhu na zmenu žalobcu len vo vzťahu k časti predmetu sporu (len vo vzťahu k tým nehnuteľnostiam, ktorých spoluvlastníkom sa stal Z. Y.) a zamietnutie tejto zmeny vo vzťahu k pozemku parc. č. XXX (ktorej spoluvlastníkom namiesto žalobkyne sa stala A. O., ktorej vstup

do konania však nikto nenavrhol) by de facto znamenalo rozšírenie okruhu žalobcov o ďalšiu osobu (popri pôvodnej žalobkyni, ktorá by zostala stranou v konaní z dôvodu nepripustenia zmeny vo vzťahu k parcele č. XXX, by sa žalobcom stal aj Z. Y.). Takýto postup (pristúpenie ďalšieho subjektu do konania) však nie je prípustný v odvolacom konaní (§ 378 ods. 2 CSP).

15. Napokon odvolací súd dospel k záveru, že nemožno pripustiť zmenu strany sporu v odvolacom konaní ako prostriedok zhojenia nedostatku vecnej legitímácie. Inak povedané, ak okolnosť, ktorá má byť dôvodom na zmenu strany sporu, nastala ešte pred rozhodnutím súdu prvej inštancie a súd prvej inštancie práve z dôvodu tejto okolnosti žalobu zamietol pre nedostatok (aktívnej alebo pasívnej) vecnej legitímácie, nemôže žalobca dosiahnuť revíziu (inak vecne správneho) rozhodnutia súdu prvej inštancie návrhom na zmenu strany sporu v odvolacom konaní. K tomu odvolací súd ešte dodáva, že pre právneho nástupcu žalobkyne je procesne výhodnejšie nestáť sa stranou sporu, ktorý by z dôvodov uvedených nižšie prehral (keďže by vstupom do konania na strane žalobcu prijímal stav konania v čase jeho vstupu - § 80 ods. 3 CSP), pričom v prípade podania ďalšej (už procesne „čistej“ žaloby) by mohla byť vec považovaná za skôr rozhodnutú (res iudicata), čo by mu mohlo brániť v neskoršom prístupe k súdnemu zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva.

16. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd návrh žalobkyne na vstup Z. Y. na jej miesto ako žalobcu zamietol.

17. Vo vzťahu k rozsudku súdu prvej inštancie vo veci samej je potrebné uviesť, že súd prvej inštancie rozhodoval o žalobe podľa stavu v čase vyhlásenia jeho rozsudku (§ 217 ods. 1 CSP). V tom čase bolo zistenie súdu prvej inštancie, že žalobkyňa (už) nie je spoluvlastníčkou predmetných nehnuteľností správne (a nie je ňou ani v súčasnosti). Rovnako správne bolo právne posúdenie veci súdom prvej inštancie v tom zmysle, že zrušiť a vyporiadať spoluvlastníctvo k nehnuteľnostiam je možné súdnym rozhodnutím len vtedy, ak spoluvlastníci predmetných nehnuteľností (v tomto prípade vo vzťahu ku každej z nehnuteľností dvaja) sú v čase rozhodovania účastníkmi (stranami) konania. Keďže v čase rozhodovania súdu prvej inštancie nebola žalobkyňa spoluvlastníčkou žiadnej z predmetných nehnuteľností, súd prvej inštancie správne žalobu zamietol. K tvrdeniu žalobkyne, že súd prvej inštancie opomenul skutočnosť, že predmetom súdneho konania je aj parcela C KN č. XXX zapísaná na LV č. XXXX k. ú. F. K., kde svoj podiel synovi Z. Y. nepreviedla, odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie síce výslovne túto skutočnosť nekonštatoval, avšak to nič nemení na tom, že správne zistil, že žalobkyňa už nie je spoluvlastníčkou vo vzťahu k žiadnej z nehnuteľností, ktoré v žalobe urobila predmetom konania.

18. Odvolací súd preto dospel k záveru, že neboli dané odvolacie dôvody uvádzané žalobkyňou v odvolaní. Súd prvej inštancie v čase svojho rozhodovania správne zistil skutkový stav a vec aj správne právne posúdil. Odvolací súd pripomína, že odvolacie konanie nie je novým konaním o žalobe, ale len preskúmaním správnosti a zákonnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie. Táto zákonnosť a správnosť rozhodnutí súdov nižšej inštancie sa v odvolacom konaní preskúmava podľa stavu, ktorý tu bol v čase rozhodovania súdu nižšej inštancie (k tomu o. i. uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo 30/2017, 2Cdo 195/2017). Preto skutočnosť, že žalobkyňa dodatočne (v odvolacom konaní) navrhla zmenu na strane žalobcu (aj keby tomuto návrhu bolo vyhovené) nemohla privodiť zmenu rozhodnutia, keďže nebolo možné posudzovať napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie (vydané podľa stavu v čase rozhodovania súdu prvej inštancie) ako vecne nesprávne. Odvolací súd samozrejme môže prehodnotiť skutkový stav aj v odvolacom konaní (ak sú splnené predpoklady podľa § 366 CSP), avšak môže ísť len o prehodnotenie skutkového stavu, nie o nové definovanie strán a predmetu konania.

19. Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny.

20. Nad rámec nevyhnutného odôvodnenia odvolací súd dopĺňa, že pokiaľ žalobkyňa v odvolaní argumentovala svojim zhoršeným zdravotným stavom, pre ktorý nemohla oznámiť darovanie sporných nehnuteľností ani súdu prvej inštancie ani svojmu právnomu zástupcovi, podľa názoru odvolacieho súdu uzavretie darovacej zmluvy je podstatne komplikovanejší a komplexnejší úkon než oznámenie tejto skutočnosti súdu resp. právnomu zástupcovi. Ak teda zdravotný stav dovoľoval žalobkyni uzavrieť darovaciu zmluvu, ktorou previedla predmetné nehnuteľnosti na iné osoby, mohla uzavretie tejto darovacej zmluvy oznámiť súdu resp. svojmu právnomu zástupcovi. Žalobkyňa v odvolaní ani neoznačila žiadne konkrétne dôkazy o skutočnostiach, ktoré jej bránili požiadať o zmenu na strane žalobcu už v konaní pred súdom prvej inštancie.

21. Pokiaľ ide o trovy konania, súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav (žalovaná bola vo veci samej v celom rozsahu úspešná) a správne aplikoval ustanovenie § 255 ods. 1 CSP. Preto odvolací súd aj súvisiaci výrok o trovách konania ako vecne správny potvrdil.

22. Aj v odvolacom konaní bola plne úspešná žalovaná, preto odvolací súd v súlade s ustanoveniami § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP priznal žalovanej proti neúspešnej odvolateľke (žalobkyni) nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. O výške náhrady trov odvolacieho konania, rovnako ako trov konania pred súdom prvej inštancie, rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (§ 262 ods. 2 CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).